

Ernst Cassirer a etnolingvistika

Jan Pokorný
oponentský posudek

Diplomová práce předkládá analýzu Cassirerovy symbolické formy-jazyka, nikoli jako analýzu symboliky, ale jako analýzu substancí cassirerova podání symbolické formy. Jan Pokorný zde zpochybňuje kantovský substrát a vyzdvihuje „značnou vnitřní různorodost a vzájemné splývání“ (s. 32) v jazycích světa. I když do jisté míry kopíruje kantovské kategorie, jež Cassirer věnuje formě výrazu a vyjadřování prostoru, času, čísla, subjektivity, pojmů a vztahu (s. 9), jsou tyto kapitoly – kategorie samostatně chápanými subjekty práce. Cíl není ani současná reflexe „Cassirera obecně, ale pouze pohled z určité názorové pozice“ (s. 8) přičemž za „nejdůležitější“ pokládá souvislosti s funkcionalismem a kognitivní lingvistikou, konexionismem a enaktivismem“, neboť to společně co mají je „jazykový relativismus“ (s. 8).

Veliký dojem na mě udělala kapitola 2. PROSTOR (s. 34-38), kde se daří autorovi, prostupuje jazyky, velice dobře analyzovat výrazové prostředky pro vyjádření prostoru. Výklad referenčních rámců se však jeví poněkud nesymetrický: proč je *intrinzní a relativní referenční rámec* oddělen jako souborná kapitola od *absolutního referenčního rámce*, proč není struktura tohoto tématu poněkud paralelizovanější, mám na mysli každá si zaslouží svou vlastní subkapitolu či jsou všechny tři referenční rámce jsou součástí jedné; je snad absolutní referenční rámec nějakou substancí důležitější pro náhled na výrazové prvky prostoru. Oddělení v Pokorného pojetí jakoby *absolutní referenční rámec* vystupoval, a vystupuje-li jakýmkoli způsobem proč to zde autor nezminí? Takto předkládaná látka působí poněkud konfusně. Podobně bych zmínila na výklad nebo použití příkladu / *nhan Ternate poma* (s. 38) kde jej autor uvádí jako příklad prostorového vyjádření znamenající v češtině přibližně „On přišel zdola z Ternate.“, což vysvětluje: „Změna pořadí v druhé větě se děje podle ikonického principu, pro jazyk taba a další jazyky Moluk charakteristické (Viz Bowden 2001, s. 399); nejdříve byl v Ternate, pak přišel sem.“ (s. 38). Tento příklad může mít přeci i druhý význam, v časové souvislosti, nejdříve byl v Ternate, potom šel do sem. Takovéto prolnutí s časem je mnohdy ve vyjádření prostoru neoddelitelně a věta má několik úrovní výkladu první je prostorový, druhý časový atd.

Jinou, spíše formální výtka je nejednotnost transkripce jme etik a jazyků. Ptám se v této souvislosti co je správně: mopan maya (s. 52, to bych za správně považovala) nebo maja (jedná se předpokládám o mesoamerickou mayštinu), podobně nelze napsat jukatecká majšтина, ale správně yucatecká mayšтина, nevím ani co je to inuktikut či tolai (s. 53). Podobný zmatek je v transkripci aztéctiny, jméno jazyka lze přepsat anglickým nawa, nebo nahuatl odvozenina bude nahuazšтина atd. Podobně by byla dobrá jazyková korektura celého díla.

V této práci lze skutečně ocenit nejen schopnost vidět souvislosti Jana Pokorného, ale také přímo „nabytá“ bibliografie navíc s velkým množstvím internetových odkazů. Nejen proto je Diplomová práce, velice erudovanou diplomovou prací, kde Jan Pokorný analyzuje „entolingvistickou náplň“ Ernsta Cassirera, čímž značně přesahuje úroveň požadovanou na diplomové práce. V tomto ohledu lze práci, po odstranění drobných formálních nedostatků, považovat za velice zdařilou a hájitelnou nejen jako práci diplomovou, ale také jako práci hájitelnou v rigorózním řízení. Je zároveň dobrým počátkem pro jeho další vědecké působení v oblasti etnolingvistiky, a snad i ve spojení Ernsta Cassirera. Navrhuji známku výbornou.

Mgr. Zuzana Korecká